

SINDICATURA
DE COMPTES

Informe d'auditoria dels controls bàsics de ciberseguretat de l'Ajuntament de Vila-real Exercici 2020

INFORME D'AUDITORIA DELS CONTROLS BÀSICS DE CIBERSEGURETAT DE L'AJUNTAMENT DE VILA-REAL

Exercici 2020

RESUM

L'auditoria realitzada per la Sindicatura de Comptes sobre els controls bàsics de ciberseguretat de l'Ajuntament de Vila-real en l'exercici 2020 ha conclòs que, amb caràcter general, el grau de compliment existent en la gestió d'aquesta matèria és d'un 49,8% respecte al nivell establert com a objectiu. Això implica que, encara que existeix un cert nivell d'efectivitat en els controls analitzats, és insuficient i hi ha clares possibilitats de millora.

D'altra banda, la valoració de l'auditoria sobre el compliment dels aspectes de legalitat representa un índex del 50,0% respecte del nivell establert com a objectiu, una xifra que l'òrgan fiscalitzador considera bastant insatisfactòria.

Aquest treball s'emmarca dins de les auditories realitzades als controls bàsics de ciberseguretat dels municipis amb població superior a 50.000 habitants de la Comunitat Valenciana, incloses en els programes anuals d'actuació de 2019 i 2020 de la Sindicatura. Amb les seues valoracions, la Sindicatura verifica si el marc de ciberseguretat aplicat sobre els sistemes d'informació garanteix un nivell de control adequat i inclou la protecció de la informació que gestionen els ajuntaments i la continuïtat dels serveis públics oferits.

En aquest sentit, la crisi sanitària i socioeconòmica mundial causada per la pandèmia de COVID-19 que marca la nostra realitat en el moment de publicar aquest informe ha posat de manifest la dependència total que té la gestió pública dels sistemes d'informació i les comunicacions (SIC). Això fa que administracions públiques i ajuntaments siguen més vulnerables davant dels ciberatacs i que, per tant, mantindre un sòlid sistema de protecció enfront d'aquests i una ciberhigiene adequada siga més necessari que mai.

Amb el propòsit de millorar la gestió de la ciberseguretat en l'ens auditat, a més de l'informe amb els resultats obtinguts en el treball, la Sindicatura ha traslladat a l'Ajuntament de Vila-real l'anàlisi detallada de les deficiències identificades i les recomanacions orientades a esmenar-les. La millora dels controls de ciberseguretat requerirà actuacions i inversions, tant en mitjans materials com personals, que cal planificar adequadament. En aquest sentit, la Sindicatura de Comptes preveu realitzar el seguiment de les recomanacions com a part del Programa Anual d'Actuació de 2021.

RESUM. Informe d'auditoria dels controls bàsics de ciberseguretat de l'Ajuntament de Vila-real
Exercici 2020

La Sindicatura considera que és necessari que els màxims òrgans responsables de l'Ajuntament (Ple, alcalde i la regidoria responsable de les TIC) prenguen consciència de la necessitat d'aconseguir els nivells exigits per la normativa per a la protecció dels sistemes d'informació davant la multiplicitat d'amenaques existents, a fi de garantir la consecució dels objectius de l'entitat, la prestació adequada de serveis als ciutadans i la protecció de la informació i de la resta dels actius dels sistemes d'informació.

NOTA

Aquest resum pretén ajudar a comprendre els resultats del nostre informe i facilitar la tasca als lectors i als mitjans de comunicació. Recomanem llegir-lo per a conèixer el veritable abast del treball realitzat.

ÍNDEX	Pàgina
1. Introducció	3
2. Responsabilitats dels òrgans municipals en relació amb els controls de ciberseguretat	3
3. Responsabilitat de la Sindicatura de Comptes	4
4. Conclusions	6
5. Situació dels controls	9
6. Recomanacions i mesures per al compliment de la legalitat	16
APÈNDIX. Metodologia aplicada	21
TRÀMIT D'AL·LEGACIONS	31
APROVACIÓ DE L'INFORME	32

1. INTRODUCCIÓ

En virtut de les disposicions de l'article 8.3 de la Llei de la Generalitat Valenciana 6/1985, d'11 de maig, de Sindicatura de Comptes, i segons el que es preveu en el Programa Anual d'Actuació de 2019 (PAA2019), s'ha efectuat una auditoria sobre la situació en 2020 dels controls bàsics de ciberseguretat (CBCS) dels ajuntaments de la Comunitat Valenciana amb una població superior a 50.000 habitants, entre els quals es troba l'Ajuntament de Vila-real.

La realitat del nostre entorn pròxim i de la resta de la societat espanyola i mundial en el moment d'elaborar aquest informe és la d'una crisi sanitària i socioeconòmica sense precedents provocada per l'epidèmia del COVID-19. Entre moltes altres qüestions, aquesta crisi ha posat de manifest que gran part de les administracions públiques i ajuntaments han sigut capaços de continuar en marxa confiant en gran manera en el bon funcionament i l'eficàcia dels sistemes d'informació i les comunicacions (SIC).

Aquesta circumstància ha mostrat amb absoluta claredat la dependència total dels SIC que hi ha actualment en la gestió pública, cosa que fa que les nostres administracions siguen més vulnerables davant dels ciberatacs i que, per tant, mantindre una ciberhigiene adequada i un sistema sòlid de protecció davant d'aquells siga més necessari que mai.

2. RESPONSABILITATS DELS ÒRGANS MUNICIPALS EN RELACIÓ AMB ELS CONTROLS DE CIBERSEGURETAT

Els òrgans municipals (el Ple, l'alcalde, la Junta de Govern i la Secretaria General) són els responsables que hi haja uns controls adequats sobre els sistemes d'informació i les comunicacions. D'acord amb les seues competències, han de garantir que el funcionament de l'entitat és conforme amb les normes aplicables i que els controls interns proporcionen una garantia raonable que les dades, la informació i els actius dels sistemes d'informació compleixen les propietats següents, que coincideixen amb les cinc dimensions de la seguretat de la informació que estableix l'Esquema Nacional de Seguretat (ENS):¹

- Confidencialitat. És la propietat de la informació per la qual es garanteix que està accessible únicament a personal autoritzat a accedir a aquesta informació.
- Integritat. És la propietat de la informació per la qual es garanteix l'exactitud de les dades transportades o emmagatzemades i que assegura que no se n'ha produït l'alteració, la pèrdua o la destrucció,

¹ Vegeu l'annex I del Reial Decret 3/2010, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat en l'àmbit de l'administració electrònica.

tant de manera accidental com intencionada, per errors de programari o maquinari o per condicions mediambientals.

- Disponibilitat. Es tracta de la capacitat d'un servei, un sistema o una informació de ser accessible i utilitzable pels usuaris o processos autoritzats quan aquests ho requerisquen.
- Autenticitat. És la propietat o característica segons la qual una entitat és la que diu ser o bé que garanteix la font de la qual procedeixen les dades.
- Traçabilitat. És la propietat o característica segons la qual les actuacions d'una entitat poden ser imputades exclusivament a aquesta entitat.

3. RESPONSABILITAT DE LA SINDICATURA DE COMPTES

La responsabilitat de la Sindicatura de Comptes és concloure sobre la situació dels controls bàsics de ciberseguretat revisats, proporcionar una avaluació sobre el seu disseny i eficàcia operativa, sobre el compliment de la normativa bàsica relativa a la seguretat de la informació i, si és el cas, formular recomanacions que contribuïssin a l'esmena de les deficiències observades i a la millora dels procediments de control. Per a això, hem dut a terme el treball de conformitat amb els *Principis fonamentals de fiscalització de les institucions públiques de control extern* i amb les normes tècniques de fiscalització aprovades pel Consell de la Sindicatura i recollides en el *Manual de fiscalització* de la Sindicatura de Comptes. Aquests principis exigeixen que complim els requeriments d'ètica, així com que planifiquem i executem l'auditoria amb la finalitat d'obtenir una avaluació dels CBCS.

Àmbit objectiu

L'auditoria s'ha centrat en l'anàlisi de la situació dels huit CBCS:

- CBCS 1** Inventari i control de dispositius físics
- CBCS 2** Inventari i control de programari autoritzat i no autoritzat
- CBCS 3** Procés continu d'identificació i solució de vulnerabilitats
- CBCS 4** Ús controlat de privilegis administratius
- CBCS 5** Configuracions segures del programari i maquinari de dispositius mòbils, portàtils, equips de taula i servidors
- CBCS 6** Registre de l'activitat dels usuaris
- CBCS 7** Còpies de seguretat de dades i sistemes
- CBCS 8** Compliment normatiu

Atesa la naturalesa de l'objecte material que cal revisar –la gran amplitud, complexitat i diversitat dels sistemes d'informació d'un ens local de grans dimensions–, ha sigut necessari delimitar i concretar quins sistemes s'havien d'analitzar. En aquest sentit, hem analitzat les aplicacions que suporten dos dels processos de gestió més rellevants per a la Sindicatura, com ara la gestió comptable i pressupostària i la gestió tributària i recaptadora. La revisió ha inclòs els controls relacionats amb les aplicacions informàtiques que els donen suport.

A més, per la seua importància per al bon funcionament dels sistemes d'informació i la ciberseguretat, hem analitzat també una selecció dels tipus d'elements següents:

- controlador de domini
- programari de virtualització
- equips d'usuari
- elements de la xarxa de comunicacions (encaminadors, *switches*, punt d'accés a xarxa wifi, etc.)
- elements de seguretat (tallafocs, IPS, *proxy* de correu, *proxy* de navegació, servidors d'autenticació, infraestructura de generació de certificats, etc.)

Metodologia

La Unitat d'Auditoria de Sistemes d'Informació de la Sindicatura de Comptes (UASI) ha realitzat aquesta auditoria dels controls bàsics de ciberseguretat seguint la metodologia establida en la guia GPF-OCEX 5313 *Revisió dels controls bàsics de ciberseguretat* (integrada en el *Manual de fiscalització* de la Sindicatura de Comptes).

Hem avaluat la situació dels CBCS utilitzant el model de nivell de maduresa dels processos, ja que, a més de ser un sistema àmpliament acceptat, permet establir objectius i realitzar comparacions entre entitats diferents i veure l'evolució al llarg del temps. La metodologia utilitzada està plenament alineada amb el que estableix l'ENS i és d'aplicació obligatòria en tots els ens públics.

En l'apèndix es proporciona un major detall de la metodologia utilitzada.

Confidencialitat

Atés que la informació utilitzada en l'auditoria i els resultats detallats d'aquesta tenen un caràcter sensible i poden afectar la seguretat dels sistemes d'informació, els resultats detallats de cada un dels controls només es comuniquen amb caràcter confidencial als responsables de l'Ajuntament perquè puguin adoptar les mesures correctores que consideren necessàries. En aquest informe els resultats es mostren de manera sintètica.

Limitació a l'abast de la revisió

L'abast específic d'aquest treball de revisió de controls bàsics de ciberseguretat es troba condicionat per l'organització funcional de l'Ajuntament.

Tal com s'estableix en el "Document de seguretat dels sistemes d'informació i d'administració electrònica de l'Ajuntament de Vila-real", l'Ajuntament disposa de sistemes centralitzats, gestionats pel Servei de Noves Tecnologies (SNT), i sistemes descentralitzats, gestionats de manera autònoma pels serveis corresponents, sense control de l'SNT. Aquesta norma estableix que els responsables dels sistemes descentralitzats han de gestionar determinats processos de seguretat, com:

- l'inventari de maquinari i programari
- la gestió d'usuaris i privilegis administratius
- la realització de còpies de seguretat

Els sistemes descentralitzats de què hem tingut coneixement són:

- el Servei Municipal d'Esports
- la Policia Local
- servei de telecomunicacions
- serveis públics municipals

Hi ha, per tant, determinats processos de seguretat sobre els sistemes descentralitzats la responsabilitat dels quals no està definida (tots excepte els tres indicats).

La provisió del servei d'internet i d'infraestructura física de xarxa la realitza el Servei de Telecomunicacions de l'Ajuntament, tant per als sistemes centralitzats com per als descentralitzats. La commutació i l'encaminament dels sistemes centralitzats es realitza des de la infraestructura de l'SNT, mentre que els sistemes descentralitzats els proporciona el Servei de Telecomunicacions.

Aquest treball únicament ha comprés l'anàlisi dels controls de seguretat implantats sobre els sistemes centralitzats i d'aquells controls implantats en sistemes descentralitzats de la Policia Local. Per tant, els controls i processos de seguretat no revisats no han sigut considerats a l'efecte de puntuació de cada un dels CBCS, encara que considerem que la seua valoració no tindria un efecte positiu sobre els indicadors obtinguts.

4. CONCLUSIONS

Com a resultat del treball realitzat, amb l'abast assenyalat en l'apartat anterior, cal concloure que el grau de control existent en la gestió dels

CBCS assenyalats en l'apartat 3 arriba a un índex de maduresa del 39,8%, que es correspon amb un nivell de maduresa N1, inicial / *ad hoc*; és a dir, els processos de control existeixen, però la seua gestió no està correctament organitzada.

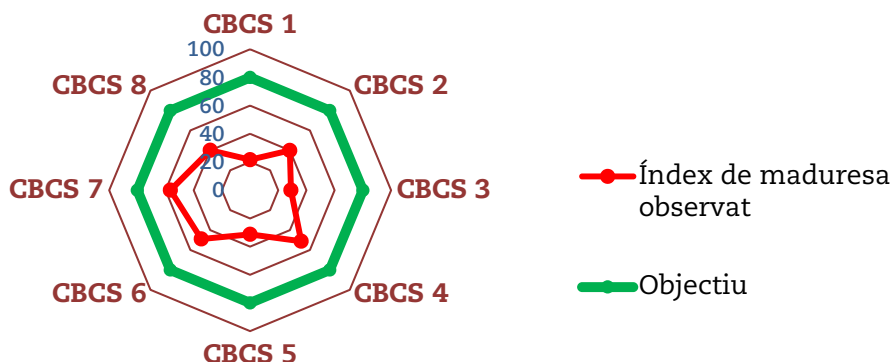
En el quadre següent es mostren de forma detallada els resultats de l'avaluació realitzada per a cadascun dels CBCS.

Quadre 1. Índex i nivell de maduresa dels CBCS de l'Ajuntament

Control	Índex de maduresa	Nivell de maduresa	Índex de compliment
CBCS 1 Inventari i control de dispositius físics	21,6%	N1	27,0%
CBCS 2 Inventari i control de programari autoritzat i no autoritzat	39,8%	N1	49,7%
CBCS 3 Procés continu d'identificació i solució de vulnerabilitats	29,0%	N1	36,2%
CBCS 4 Ús controlat de privilegis administratius	51,3%	N2	64,1%
CBCS 5 Configuracions segures del programari i maquinari	31,4%	N1	39,2%
CBCS 6 Registre de l'activitat dels usuaris	49,0%	N1	61,3%
CBCS 7 Còpies de seguretat de dades i sistemes	56,5%	N2	70,6%
CBCS 8 Compliment normatiu	40,0%	N1	50,0%
Índex/Nivell global de l'Ajuntament	39,8%	N1	49,8%
Índex/Nivell requerit o objectiu	80,0%	N3	100,0%

Els sistemes d'informació revisats estan classificats com de categoria de seguretat MITJANA. Així, d'acord amb aquesta categoria, el nivell de maduresa requerit per l'ENS i que també apliquem per als CBCS en aquesta auditoria és N3, *procés definit* i un índex de maduresa del 80%.

En conseqüència, l'índex de compliment dels CBCS aconseguït és del 49,8% (l'objectiu és el 100%), que resulta de comparar l'indicador de maduresa observat amb el nivell requerit o objectiu que ha de tindre el sistema segons l'ENS.

Gràfic 1. Índex de maduresa dels CBCS

A la vista dels resultats obtinguts en la revisió, es conclou que, encara que existeix cert nivell d'efectivitat en els controls analitzats, hi ha clares possibilitats de millora. Per tant, és necessari que els màxims òrgans responsables de l'Ajuntament (Ple, alcalde i la regidoria responsable de les TIC) prenguen consciència de la necessitat d'arribar als nivells exigits per la normativa per a la protecció dels sistemes d'informació enfront de la multiplicitat d'amenaques existents, a fi de garantir la consecució dels objectius de l'entitat, l'adequada prestació de serveis als ciutadans i la protecció de la informació i de la resta dels actius dels sistemes d'informació. Aquesta cultura de ciberseguretat s'ha de traslladar a tots els nivells i departaments de l'Ajuntament.

La millora dels controls de ciberseguretat requerirà actuacions i inversions, tant en mitjans materials com personals, que han de ser adequadament planificades.

A més, la revisió del compliment de legalitat en matèria relacionada amb la ciberseguretat ha posat de manifest un nivell de compliment bastant insatisfactori. Els màxims òrgans de direcció de l'Ajuntament tenen la responsabilitat de garantir un nivell adequat de compliment de les normes legals i han d'impulsar les mesures necessàries per a esmenar la situació.

Hem confirmat que l'SNT no considera els sistemes descentralitzats en cap dels seus processos de control de seguretat, i l'única obligació formal per als responsables d'aquests sistemes descentralitzats és l'inventari, la gestió d'usuaris i privilegis i la realització de còpies de seguretat. En conseqüència, hi ha nombrosos controls sobre els quals la responsabilitat d'aplicar-los es troba indefinida. Per l'abast fixat en la nostra revisió, els efectes d'aquesta circumstància no han sigut considerats en quantificar l'índex de maduresa.

Hem observat que, contràriament al que s'estableix en la normativa interna, no es disposa d'una relació o inventari de sistemes descentralitzats autoritzats. Tampoc existeix un procediment d'autorització per a crear-la i incorporar-la a la xarxa corporativa, carència

que constitueix un factor de risc per falta de control des del punt de vista de la gestió integral de la seguretat.

A causa de la peculiar organització funcional dels sistemes d'informació en l'Ajuntament, considerem com a factor addicional de risc la falta d'un responsable de seguretat del conjunt dels sistemes d'informació de l'Ajuntament, tal com exigeix l'article 10 del Reial Decret 3/2010 (ENS), que vetle per l'aplicació homogènia de les mesures de seguretat de l'ENS en la totalitat dels sistemes de l'entitat i particularment en un entorn de sistemes descentralitzats

5. SITUACIÓ DELS CONTROLS

A continuació, es detallen els principals aspectes sorgits en la revisió de cada un dels CBCS de l'Ajuntament.

1. Sobre l'inventari i control de dispositius físics (CBCS 1)

Hem verificat que l'Ajuntament realitza algunes accions per a l'inventari i control d'actius físics de l'entitat, si bé aquestes accions no garanteixen un control efectiu sobre ells.

La normativa de seguretat aprovada per la Junta d'Administració Electrònica, Seguretat de la Informació i Transparència, de l'Ajuntament de Vila-real (JAESIT) recull l'obligació dels responsables de la informació de cada sistema descentralitzat de realitzar l'inventari dels elements de maquinari que componen aquests sistemes, però el procediment no ha sigut desenvolupat ni aprovat.

Aquesta norma no considera l'inventari dels equips d'usuari a excepció d'ordinadors portàtils. Aquesta carència limita l'aplicació posterior d'altres controls de seguretat rellevants sobre aquests dispositius no controlats. Així, els equips *thinclients*, d'ús majoritari a l'Ajuntament, no es troben inventariats per cap sistema.

L'SNT disposa de dos inventaris de gestió manual per a l'administració de determinats actius: un inventari d'elements del CPD, que és una eina crítica d'administració i es manté correctament actualitzat, i un inventari d'ordinadors portàtils i impressores, que es troba en fase d'implantació i únicament disposa d'informació d'actius de determinats departaments.

En la revisió d'una mostra dels sistemes descentralitzats més representatius s'ha evidenciat que els responsables d'aquests sistemes disposen d'inventaris d'actius físics. L'inventari dels elements és en tots els casos un procés manual no gestionable que no fa ús d'eines específiques. El resultat del procés no permet assegurar l'existència d'inventaris completament actualitzats i el

nivell d'actualització és desigual per a cada un dels sistemes descentralitzats.

D'altra banda, hem constatat que no hi ha un control robust que impedisca la connexió de dispositius físics no autoritzats als sistemes d'informació, atés que únicament s'han implantat controls d'efectivitat parcial.

En síntesi, existeix un nivell de control insuficient sobre l'inventari de dispositius físics, i la valoració global del control arriba a un índex de maduresa del 21,6%, que es correspon amb un nivell de maduresa N1, inicial / *ad hoc*; és a dir, el procés existeix, però no es gestiona o la gestió no està correctament organitzada. Això representa un índex de compliment del CBCS 1 del 27,0%.

2. Sobre l'inventari i control de programari autoritzat (CBCS 2)

Hem analitzat la gestió que realitza l'Ajuntament sobre l'inventari i control de programari i hem verificat que, si bé la responsabilitat de l'inventari de programari es troba establida en la normativa de seguretat vigent, no existeix un procediment formalment aprovat que reculli les mesures de seguretat que s'han d'aplicar.

L'Ajuntament ha virtualitzat la totalitat de les aplicacions municipals centralitzades i l'inventari de programari és el catàleg d'aplicacions de l'eina de virtualització. La gestió d'usuaris i drets d'accés a aquestes aplicacions es realitza per mitjà d'un procés adequat que inclou la revisió i aprovació de permisos i que es troba recollit en un procediment que no ha sigut aprovat.

Aquest treball no ha inclòs en el seu abast la revisió de l'inventari de programari dels sistemes descentralitzats.

D'altra banda, s'ha evidenciat l'existència d'un elevat nombre d'equips amb sistemes operatius fora del període de suport del fabricant, particularment servidors, fet que representa un risc greu per al sistema d'informació.

La gestió del llicenciament i el manteniment d'aplicacions comercials la realitza el Servei de Noves Tecnologies per mitjà d'un procés adequat i gestionable, però no està formalitzat per escrit.

L'entitat compta amb mesures orientades a impedir l'ús de programari no autoritzat en els sistemes centralitzats que poden considerar-se efectives.

Considerem insuficient el nivell de control sobre l'inventari i el programari autoritzat, per la qual cosa s'hauran de dedicar esforços i recursos per a millorar-lo. La valoració global del control arriba a un

índex de maduresa del 39,8%, que es correspon amb un nivell de maduresa N1, inicial / *ad hoc*; és a dir, el procés existeix, però no es gestiona o la gestió no està correctament organitzada. Això representa un índex de compliment del CBCS 2 del 49,7%.

3. Sobre el procés continu d'identificació i solució de vulnerabilitats (CBCS 3)

Hem analitzat la gestió de vulnerabilitats realitzada per l'Ajuntament i hem observat que s'efectuen algunes accions a fi d'identificar i remeiar vulnerabilitats, però aquestes accions no s'han implantat de manera efectiva en tots els sistemes, ni han sigut formalment establides en un procediment aprovat.

La identificació i solució de vulnerabilitats únicament es realitza sobre determinats sistemes inclosos en el nostre abast, bé de manera manual per mitjà de la cerca i resolució de certes vulnerabilitats crítiques, bé per part de tercers mitjançant contractes de manteniment de determinats sistemes. En cap cas s'utilitzen eines específiques per a la identificació de vulnerabilitats. El procés de prioritització i resolució d'aquestes vulnerabilitats es gestiona de manera informal i no es troba previst en un procediment.

Hi ha, per tant, determinats sistemes sobre els quals no s'ha establert cap tipus d'acció per a la identificació i solució de vulnerabilitats, fet que constitueix una deficiència important de control.

Sobre l'aplicació de pedaços i actualitzacions de seguretat, en general, únicament s'apliquen de manera sistemàtica sobre determinats sistemes l'actualització dels quals s'estableix en contractes de manteniment amb tercers. Per a la resta de sistemes, i particularment per als sistemes Windows, no s'ha implantat un procés de control sobre els pedaços i actualitzacions, carència que pot significar un risc greu per a la seguretat dels sistemes de l'entitat. No obstant això, s'ha evidenciat el compromís del Servei de Noves Tecnologies i Modernització per implantar una eina per a la gestió centralitzada d'actualitzacions dels sistemes Windows, si bé aquesta eina no es trobava funcional i en producció.

Per a aquells sistemes descentralitzats que no són gestionats per l'SNT, no s'han verificat les mesures implantades, atès que es troben fora de l'abast del treball.

Considerem que hi ha un nivell de control insuficient, per la qual cosa s'hauran de dedicar esforços i recursos per a millorar-lo. La valoració global del control arriba a un índex de maduresa del 29,0%, que es correspon amb un nivell de maduresa N1, inicial / *ad hoc*; és a dir, el procés existeix, però no es gestiona o la seua gestió no està correctament organitzada. Això representa un índex de compliment del CBCS 3 del 36,2%.

4. Sobre l'ús controlat de privilegis administratius (CBCS 4)

Hem analitzat les accions que es realitzen per al control dels comptes d'administració i hem verificat que existeix un control parcialment efectiu.

La responsabilitat de la gestió d'usuaris està establida en la normativa de seguretat i es diferencia entre sistemes centralitzats, gestionats per l'SNT, i sistemes descentralitzats, gestionats pels mateixos responsables dels sistemes. S'han implantat determinades mesures efectives per al control de comptes d'administració, però aquestes mesures no s'han detallat formalment en un procediment aprovat i no es troben implantades de manera homogènia en tots els sistemes.

La gestió de l'assignació de privilegis administratius en els sistemes inclosos en l'abast de la fiscalització es realitza amb diferent grau d'efectivitat depenent del sistema. Per als sistemes inclosos en el domini i aquells que realitzen l'autenticació a través del directori actiu per mitjà de SSO (*single sign-on*), s'ha evidenciat un ús adequat d'usuaris nominatius i del compliment del criteri de mínim privilegi.

S'ha detectat l'ús de comptes d'administració no nominatius en dos dels sistemes inclosos en l'abast de la fiscalització, la qual cosa impedeix la traçabilitat de les accions en cas d'incidents i constitueix la deficiència més significativa detectada.

Com que únicament s'han establert tècnicament requisits d'autenticació en els sistemes Windows del domini i en aquells que han implementat SSO amb el directori actiu, no s'aplica una política d'autenticació homogènia en tots els sistemes o la política aplicada no és robusta en tots els casos.

S'ha confirmat l'existència d'identificadors diferenciats per a un mateix usuari, depenent del tipus de tasca que s'haja d'exercir en el sistema, a fi de limitar l'ús d'identificadors amb privilegis administratius en les tasques que no el requereixen.

Sobre la gestió d'usuaris administradors en els sistemes descentralitzats, s'ha evidenciat un ús adequat d'usuaris nominatius i el compliment del criteri de mínim privilegi. Si bé amb desigual efectivitat en cada sistema, poden considerar-se establerts controls sobre els mecanismes d'autenticació i el registre d'activitat. No obstant això, no ha sigut possible revisar la gestió d'usuaris administradors de tots els sistemes descentralitzats representatius de l'Ajuntament.

Considerem que existeix cert nivell de control sobre els comptes d'usuaris administradors, però hi ha possibilitats de millora. La

valoració global d'aquest control arriba a un índex de maduresa del 51,3%, que es correspon amb un nivell de maduresa N2, *repetible però intuïtiu*; és a dir, els controls es realitzen, però hi ha controls parcialment establits o els procediments no s'han formalitzat degudament. Això representa un índex de compliment del CBCS 4 del 64,1%.

5. Sobre les configuracions segures del programari i maquinari de dispositius mòbils, portàtils, equips de taula i servidors (CBCS 5)

Hem analitzat les accions realitzades per al control de la configuració segura en aplicacions i dispositius i hem verificat que no existeix un procediment formalment aprovat a aquest efecte. Encara que l'entitat aplica configuracions de seguretat en determinats sistemes, aquestes accions no són suficients per a assegurar l'efectivitat del control.

Si bé s'ha evidenciat que es disposa de plantilles per a la configuració de determinats dispositius, aquestes no tenen caràcter de fortificació ni la seguretat per defecte és el seu objecte.

Existeix, per tant, un deficient nivell de control en l'aplicació de configuracions segures en dispositius i programari, per la qual cosa s'han de dedicar esforços i recursos per a millorar-la. La valoració global del control arriba a un índex de maduresa del 31,4%, que es correspon amb un nivell de maduresa N1, *inicial / ad hoc*; és a dir, el procés existeix, però no es gestiona o la seua gestió no està correctament organitzada. Això representa un índex de compliment del CBCS 5 del 39,2%.

6. Sobre el registre de l'activitat dels usuaris (CBCS 6)

Hem analitzat els procediments aplicats per l'Ajuntament per al registre de l'activitat dels usuaris en els diferents sistemes i hem verificat que, encara que es disposa de certs controls relacionats amb aquest procediment, aquests no han sigut formalment establits i aprovats.

En la normativa aprovada no s'han recollit únicament les obligacions de l'Ajuntament respecte a l'emmagatzematge i revisió de registres d'accés dels sistemes que tracten dades personals d'especial protecció.

Hem verificat que el registre d'activitat es troba activat en els sistemes de l'abast de la revisió, si bé es manté la configuració per defecte que defineix el fabricant.

L'Ajuntament disposa de dos sistemes per a la gestió centralitzada de registres d'activitat de determinats actius, la qual cosa representa

una millora de la configuració bàsica per defecte dels logs d'auditoria. No obstant això, aquestes eines no integren tots els sistemes rellevants des del punt de vista de la ciberseguretat i la revisió d'aquests registres d'activitat es realitza de manera informal, no procedimentada.

Per tant, existeix un deficient nivell de control i la seua valoració arriba a un índex de maduresa del 49,0%, que es correspon amb un nivell de maduresa N1, inicial/ad hoc; és a dir, els controls es realitzen, però hi ha controls parcialment establits o els procediments no s'han formalitzat degudament. Això representa un índex de compliment del CBCS 6 del 61,3%.

7. Sobre la còpia de seguretat de dades i sistemes (CBCS 7)

L'Ajuntament realitza diverses accions per al control de les còpies de seguretat de les dades i sistemes. La responsabilitat de la realització de còpies de seguretat es troba establida en la normativa de seguretat vigent i el procés es troba correctament definit i implantat, però no s'ha recollit en un procediment formalment aprovat.

Les polítiques de còpia aplicades als sistemes situats en els servidors centrals de l'Ajuntament s'han desenvolupat d'acord amb les necessitats identificades des del mateix SNT i s'apliquen de manera efectiva. No obstant això, el resultat dels treballs de còpia es revisa per mitjà d'un procés manual que no es troba adequadament definit i gestionat.

S'ha confirmat que l'SNT realitza de manera sistemàtica proves de recuperació planificades com a part d'un procés de proves en entorn de preproducció per a la implantació de nous sistemes i gestió de canvis.

Així mateix, les mesures implantades per a la protecció de les còpies de l'SNT es poden considerar eficaces. No obstant això, s'ha evidenciat que les còpies de seguretat situades en un edifici que actua com a node secundari de la xarxa municipal han sigut emplaçades en un local que no disposa de totes les condicions d'adequació física requerides a pesar d'existir en el mateix edifici locals correctament condicionats per a aquest fi.

La normativa de seguretat aprovada recull l'obligació dels responsables de la informació de cada sistema descentralitzat de realitzar, emmagatzemar, verificar i recuperar les còpies d'aquests sistemes. S'ha evidenciat l'existència de còpies de seguretat de dades i sistemes en aquells sistemes descentralitzats que ho requereixen. En alguns, la gestió de còpies es troba externalitzada, i en la resta, les còpies de seguretat no es troben protegides amb tots els recursos tècnics disponibles a l'Ajuntament.

Existeix cert nivell de control sobre les còpies de seguretat de dades i sistemes, però hi ha possibilitats de millora. La valoració global del control aconseguix un índex de maduresa del 56,5%, que es correspon amb un nivell de maduresa N2, *repetible però intuïtiu*; és a dir, els controls es realitzen, però hi ha controls parcialment establerts o els procediments no s'han formalitzat degudament. Això representa un índex de compliment del CBCS 7 del 70,6%.

8. Sobre el compliment de la legalitat (CBCS 8)

L'Ajuntament ha incorregut en un nivell elevat d'incompliments legals, alguns dels quals greus, per la qual cosa la valoració global sobre el compliment dels aspectes de legalitat que hem verificat² és que l'Ajuntament arriba a un índex de maduresa del 40,0%. Això es correspon amb un nivell de maduresa N1, que indica que hi ha incompliments significatius generalitzats de la normativa. Això representa un índex de compliment del CBCS 8 del 50,0%.

En relació amb l'ENS

L'Ajuntament disposa d'una política de seguretat aprovada per l'òrgan superior competent que precisa objectius i missió de l'organització, marc legal i normatiu, definició de rols i funcions, estructura organitzativa i el procés d'aprovació i revisió.

S'han constituït els òrgans definits en la política de seguretat, particularment la Junta d'Administració Electrònica, Seguretat de la Informació i Transparència, de l'Ajuntament de Vila-real (JAESIT).

S'ha emplenat i remés l'Informe de l'Estat de la Seguretat (Informe INES).

S'han realitzat les auditories de compliment previstes en l'article 34 del Reial Decret 3/2010.

No obstant això:

- No ha elaborat una declaració d'aplicabilitat ni ha adoptat les mesures de seguretat allí descrites.
- No s'han publicat en la seu electrònica les declaracions de conformitat i els distintius corresponents previstos en l'ENS.
- No s'ha realitzat la designació de les persones per als rols definits en la política de seguretat. La manca d'un responsable de seguretat del conjunt dels sistemes d'informació, tal com

² ENS, RGPD, Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, i Llei 25/2013, de 27 de desembre, d'Impuls de la Factura Electrònica.

exigeix l'article 10 del Reial Decret 3/2010 (ENS), que vetle per l'aplicació homogènia de mesures de seguretat en la totalitat dels sistemes de l'entitat i particularment en un entorn de sistemes descentralitzats, representa un factor de risc important.

En matèria de protecció de dades personals

S'ha nomenat un delegat de protecció de dades (DPD) d'acord amb el que es preveu en l'article 37.1.a de l'RGPD.

S'ha elaborat el registre d'activitats de tractament de la informació requerida per l'RGPD i s'ha publicat aquest registre, conforme a l'article 31.2 de la Llei Orgànica 3/2018.

S'ha realitzat una anàlisi de riscos sobre els seus tractaments de dades personals i les avaluacions d'impacte dels tractaments, conforme als articles 32.2 i 35 de l'RGPD.

S'han executat auditories de compliment en matèria de protecció de dades.

En relació amb la Llei de Factura Electrònica

S'han dut a terme les auditories del registre de factures exigides per la Llei 25/2013, de 27 de desembre.

6. RECOMANACIONS I MESURES PER AL COMPLIMENT DE LA LEGALITAT

Com a resultat de l'auditoria realitzada, és procedent efectuar les recomanacions que s'assenyalen a continuació, per a l'atenció de les quals l'Ajuntament haurà de dedicar els esforços i recursos necessaris. També s'assenyalen les mesures per al compliment de la legalitat que han d'adoptar-se.

Sobre l'inventari i control de dispositius físics (CBCS 1)

- 1) Aprovar formalment un procediment per a la gestió de l'inventari i el control d'actius físics que reculli el procés complet, incloent-hi les revisions periòdiques de maquinari, la deguda actualització de l'inventari i incloent-hi les dates d'aquestes revisions.

A l'hora de garantir un nivell d'actualització adequat de l'inventari, és aconsellable donar prioritat a l'ús d'eines per a la detecció i actualització automàtica dels elements del sistema d'informació davant de procediments manuals.

- 2) Implantar les solucions que permeten restringir l'accés de dispositius físics no autoritzats a la xarxa corporativa.

Sobre l'inventari i control de programari autoritzat (CBCS 2)

- 3) Elaborar i aprovar un procediment per a la gestió integral del programari de l'entitat que incloga:
 - L'elaboració de llistes de programari autoritzat (llistes blanques), la implantació de les mesures tècniques que impedisquen l'execució del no autoritzat i la realització de revisions periòdiques de programari .
 - La definició d'un pla de manteniment de la totalitat del programari utilitzat a l'Ajuntament.
- 4) Identificar i actualitzar tots els sistemes que es troben fora del període de suport.

Sobre el procés continu d'identificació i solució de vulnerabilitats (CBCS 3)

- 5) Aprovar un procediment d'identificació i solució de vulnerabilitats que formalitze i amplie el procés actual, que s'aplique a la totalitat de sistemes de l'Ajuntament i que considere, com a mínim, els aspectes següents:
 - La identificació de vulnerabilitats, inclòs l'escaneig per mitjà d'eines específiques, l'anàlisi prèvia a l'entrada en producció dels sistemes i les accions actualment establides de seguiment d'anuncis dels fabricants i butlletins oficials en matèria de seguretat.
 - La prioritització basada en l'anàlisi de riscos, la resolució i la documentació de les vulnerabilitats tractades.
- 6) Implantar eines que permeten la gestió unificada i automatitzada de pedaços de seguretat i altres actualitzacions.
- 7) Optimitzar l'explotació de la informació proporcionada per la sonda del CCN,³ incloent-hi els avisos proporcionats en el procés de resolució de vulnerabilitats.

Sobre l'ús controlat de privilegis administratius (CBCS 4)

- 8) Formalitzar un únic procediment unificat de gestió d'usuaris amb privilegis d'administració que establisca les directrius per a tots els sistemes de l'entitat i que incloga:

³ Centre Criptològic Nacional.

- L'eliminació, sempre que siga possible des del punt de vista tècnic, de tots els usuaris no nominatius amb privilegis administratius de tots els sistemes. Totes les activitats de gestió han de realitzar-se amb usuaris nominatius.
- Quan hi haja raons d'índole tècnica que impedisquen l'eliminació d'usuaris genèrics, el seu ús ha d'estar controlat de manera que es mantinga el principi de traçabilitat de les accions en els sistemes.

Sobre les configuracions segures del programari i maquinari (CBCS 5)

- 9) Aprovar i implantar un procediment de configuració segura o fortificació dels sistemes que considere la seguretat per defecte i el criteri de mínima funcionalitat. Per a això, es proposa el desenvolupament de guies d'instal·lació específiques per sistemes, basades en les recomanacions dels fabricants i en les recomanacions dels organismes de referència, com ara les guies STIC de les sèries 400, 500 i 600 del CCN.⁴

Paral·lelament, s'aconsella desenvolupar un procediment de gestió continuada de la configuració dels sistemes, particularment dels sistemes crítics de l'entitat. Aquest procediment ha de preveure la gestió de canvis en els sistemes i la revisió periòdica dels canvis realitzats, bé per mitjà de procediment manual o mitjançant eines automatitzades de monitoratge de la configuració.

Sobre el registre de l'activitat dels usuaris (CBCS 6)

- 10) Aprovar formalment un procediment per al tractament de logs d'auditoria d'activitat d'usuari que especifique, com a mínim, els sistemes afectats, la informació que es reté, el període de retenció, còpies de seguretat, gestió de drets d'accés al registre i implantació i documentació d'un procés de revisió dels logs. Per a la revisió de logs és aconsellable centralitzar-los en sistemes dedicats a aquest efecte.

Sobre la còpia de seguretat de dades i sistemes (CBCS 7)

- 11) Aprovar formalment un procediment per a la gestió de còpies de seguretat de dades i sistemes que definisca, com a mínim, les dades i sistemes afectats, la periodicitat de les còpies, ubicacions, responsables, proves de restauració i els requisits de protecció de les còpies.

⁴ Les guies STIC (seguretat de les tecnologies de la informació i de les comunicacions) estan estructurades en sèries. Les sèries a les quals fa referència la recomanació corresponen a "guies generals", "guies d'entorns Windows" i "guies d'altres entorns" respectivament.

- 12) Situar les còpies de seguretat localitzades en el node secundari de la xarxa municipal en el local correctament condicionat per a tal fi disponible en el mateix edifici.

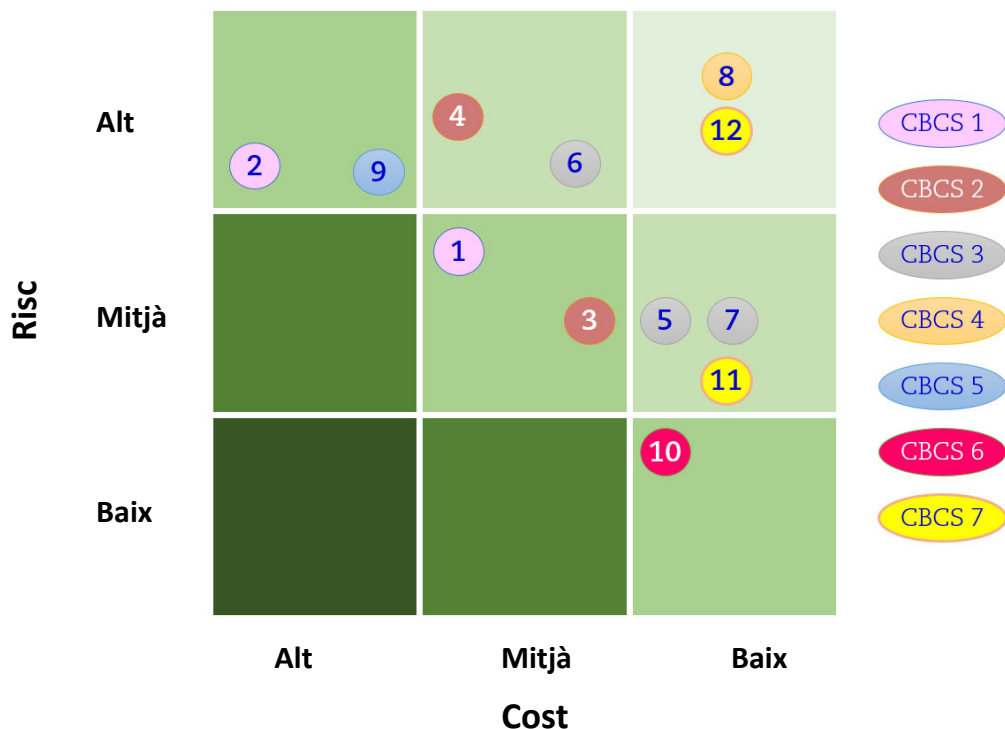
Sobre el compliment de la legalitat (CBCS 8)

- 13) Implantar les mesures necessàries per a donar compliment als requisits del Reial Decret 3/2010, de 8 de gener, que regula l'Esquema Nacional de Seguretat. Específicament, l'Ajuntament:
- Ha de designar les persones per als rols definits en la política de seguretat i constitució dels òrgans que s'hi descriuen.
 - Ha de elaborar una declaració d'aplicabilitat i adoptar les mesures de seguretat que s'hi descriuen.
 - Ha de publicar en la seu electrònica les declaracions de conformitat i els distintius corresponents, d'acord amb la Instrucció Tècnica de Seguretat de conformitat amb l'ENS del 13 d'octubre de 2016.
- 14) En relació amb la protecció de dades personals, l'Ajuntament ha d'adaptar-se al que estableixen l'RGPD i la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre. En particular, ha d'aplicar la totalitat de mesures organitzatives i tècniques necessàries per a protegir les dades personals, d'acord amb l'article 24.1 de l'RGPD.

Priorització de les recomanacions

A fi que puguem establir-se accions basades en criteris de cost/benefici, en el gràfic següent es mostra la classificació de les recomanacions segons els criteris combinats de risc potencial que cal mitigar i cost de la seua implantació. No s'hi inclouen les mesures que cal implantar 13 a 14 perquè són exigències legals.

Gràfic 2. Riscos que s'atenen i cost d'implantació de les recomanacions

A més de les recomanacions anteriors, juntament amb el detall al màxim nivell de les deficiències de seguretat observades, s'ha comunicat als responsables de l'Ajuntament altres recomanacions amb una relació de risc potencial a mitigar i cost de la seua implantació menys favorable que les anteriors.

APÈNDIX. Metodologia aplicada

1. La GPF-OCEX 5313 i l'Esquema Nacional de Seguretat

Aquesta auditoria està basada en la guia pràctica de fiscalització dels OCEX GPF-OCEX 5313 *Revisió dels controls bàsics de ciberseguretat*, aprovada per la Conferència de Presidents dels Òrgans de Control Extern el 12 de novembre de 2018, que forma part del *Manual de fiscalització* de la Sindicatura de Comptes i que es pot consultar en el nostre web. Per a més detall sobre la metodologia utilitzada ens remetem a aquesta guia.

El contingut de la GPF-OCEX 5313, fonamentalment relacionat amb l'auditoria de la seguretat dels sistemes d'informació, és coherent amb els postulats de l'ENS, que és de compliment obligat per a tots els ens públics. Aquesta alineació facilita la realització de les auditories de ciberseguretat per la Sindicatura i coadjuva a la implantació de l'ENS en els ens auditats, ja que pràcticament tots els subcontrols o controls detallats que verifica la Sindicatura estan exigits per l'ENS.

No obstant això, atesa l'amplitud de l'ENS, que està format per 75 mesures de seguretat, per a la seua inclusió en els CBCS es va seleccionar una sèrie limitada de controls. Per a seleccionar els més rellevants es va atendre el marc conceptual establert per la prestigiosa organització Center for Internet Security (CIS),⁵ que prioritza i classifica els controls segons la seua importància per a fer front a les ciberamenaces.

Els 20 controls de seguretat crítics del CIS són un conjunt concís i prioritzat d'accions de ciberdefensa orientats a mitigar els atacs més comuns i nocius amb la intenció d'automatitzar-los al màxim possible. La versió 7 dels controls CIS classifica els sis primers controls com a bàsics i són els que s'han utilitzat com a referència en la GPF-OCEX 5313 per a establir els controls bàsics de ciberseguretat (CBCS) dels OCEX, als quals es va afegir el relatiu a les còpies de seguretat de dades i sistemes, per la seua importància per a la recuperació davant d'un desastre o atac reeixit i, per tant, per a garantir una raonable ciberresiliència, i un huité CBCS relacionat amb el compliment normatiu, per la seua importància en una Administració pública.

Els huit controls bàsics de ciberseguretat degudament referenciats amb l'ENS són:

⁵ Center for Internet Security, <www.cisecurity.org>.

Quadre 2. Els CBCS i l'ENS

Control	Mesura de seguretat de l'ENS
CBCS 1 Inventari i control de dispositius físics	op.exp.1
CBCS 2 Inventari i control de programari autoritzat i no autoritzat	op.exp.1 op.exp.2
CBCS 3 Procés continu d'identificació i solució de vulnerabilitats	mp.sw.2 op.exp.4
CBCS 4 Ús controlat de privilegis administratius	op.acc.4 op.acc.5
CBCS 5 Configuracions segures del programari i maquinari, dispositius mòbils, portàtils, equips de taula i servidors	op.exp.2 op.exp.3
CBCS 6 Registre de l'activitat dels usuaris	op.exp.8 op.exp.10
CBCS 7 Còpies de seguretat de dades i sistemes	mp.info.9
CBCS 8 Compliment de la legalitat	ENS RGPD/LOPD Llei 25/2013

2. Criteris d'auditoria: els controls bàsics de ciberseguretat i els seus subcontrols

Els CBCS són controls globals formats per diversos subcontrols detallats que es mostren en la taula següent. Totes les nostres comprovacions tenen per finalitat contrastar la seua situació real en l'entitat amb les bones pràctiques recollides en la GPF-OCEX 5313, que es resumeixen en el quadre següent.

Els aspectes que es comproven en cada CBCS s'especifiquen amb el màxim detall en la GPF-OCEX 5313.

Quant als índexs o nivells objectiu que han d'aconseguir-se en cada CBCS i subcontrol, vegeu l'apartat 4 següent.

Quadre 3. Els CBCS i els seus subcontrols

Control	Objectiu de control	Subcontrol	
CBCS 1 Inventari i control de dispositius físics	Gestionar activament tots el dispositius de maquinari en la xarxa, de manera que només els dispositius autoritzats tinguen accés a la xarxa.	CBCS 1-1: Inventari d'actius físics autoritzats	L'entitat disposa d'un inventari d'actius físics autoritzats complet, actualitzat i detallat.
		CBCS 1-2: Control d'actius físics no autoritzats	L'entitat disposa de mesures de seguretat per a controlar (detectar i restringir) l'accés de dispositius físics no autoritzats.
CBCS 2 Inventari i control de programari autoritzat	Gestionar activament tot el programari en els sistemes, de manera que només es puga instal·lar i executar programari autoritzat.	CBCS 2-1: Inventari de programari autoritzat	L'entitat disposa d'un inventari de programari complet, actualitzat i detallat.
		CBCS 2-2: programari suportat pel fabricant	El programari utilitzat per l'entitat té suport del fabricant. En cas contrari, es marca en l'inventari com a fora de suport.
		CBCS 2-3: Control de programari no autoritzat	L'entitat disposa de mecanismes que impedeixen la instal·lació i l'execució de programari no autoritzat.
CBCS 3 Procés continu d'identificació i solució de vulnerabilitats	Disposar d'un procés continu per a obtenir informació sobre noves vulnerabilitats, identificar-les, solucionar-les i reduir la finestra d'oportunitat als atacants.	CBCS 3-1: Identificació de vulnerabilitats	Existeix un procés per a identificar les vulnerabilitats dels components del sistema que assegura que aquestes són identificades en temps oportú.
		CBCS 3-2: Priorització	Les vulnerabilitats identificades són analitzades i prioritzades per a resoldre-les atenent el risc que suposen per a la seguretat del sistema.
		CBCS 3-3: Resolució de vulnerabilitats	Es realitza un seguiment de la correcció de les vulnerabilitats identificades, de manera que es garanteix que es resolen en el temps previst en el procediment.
		CBCS 3-4: Pedaços	L'entitat disposa de procediments i eines que permeten aplicar els pedaços de seguretat publicats pels fabricants en un temps raonable.
CBCS 4 Ús controlat de privilegis administratius	Desenvolupar processos i utilitzar eines per a identificar, controlar, previndre i corregir l'ús i la configuració de privilegis administratius en ordinadors, xarxes i aplicacions.	CBCS 4-1: Inventari i control de comptes d'administració	Els privilegis d'administració estan limitats adequadament i l'entitat disposa d'un inventari de comptes d'administració que en facilita el control correcte.
		CBCS 4-2: Canvi de contrasenyes per defecte	Les contrasenyes per defecte dels comptes que no s'utilitzen, o bé que són estàndard, es canvien abans de l'entrada en producció del sistema.
		CBCS 4-3: Ús dedicat de comptes d'administració	Els comptes d'administració només es realitzen per a les tasques que són estrictament necessàries.
		CBCS 4-4: Mecanismes d'autenticació	Els comptes d'administració estan subjectes a mecanismes d'autenticació robustos, que impedeixen l'accés no autoritzat per mitjà d'aquests comptes.
		CBCS 4-5: Auditoria i control	L'ús dels comptes d'administració està subjecte a auditoria i control de les activitats realitzades.

Control	Objectiu de control	Subcontrol	
CBCS 5 Configuracions segures del programari i maquinari de dispositius mòbils, portàtils, equips de taula i servidors	Establir, implantar i gestionar la configuració de seguretat dels dispositius mòbils, portàtils, servidors i de taula per mitjà d'un procés de control de canvis i gestió de la configuració rigorós, amb l'objectiu de previndre atacs per mitjà de l'explotació de serveis i configuracions vulnerables.	CBCS 5-1: Configuració segura	L'entitat ha definit, documentat i implantat estàndards de configuració segura per a tots els sistemes operatius i programari.
		CBCS 5-2: Gestió de la configuració	L'entitat disposa de mecanismes que li permeten detectar canvis no autoritzats o erronis de la configuració i fer-ne la correcció (retorn a la configuració segura) en un període de temps oportú.
CBCS 6 Registre de l'activitat dels usuaris (manteniment, monitoratge i anàlisi dels logs d'auditoria)	Recollir, gestionar i analitzar logs d'esdeveniments que poden ajudar a detectar, entendre o recuperar-se d'un atac.	CBCS 6-1: Activació de logs d'auditoria	El log d'auditoria està activat en tots els sistemes i dispositius de xarxa i conté el detall suficient per a la detecció, anàlisi, investigació i prevenció de ciberatacs.
		CBCS 6-2: Emmagatzematge de logs: retenció i protecció	Els logs es conserven durant el temps indicat en la política de retenció, de manera que es troben disponibles per a la consulta i l'anàlisi. Durant aquest període, el control d'accés garanteix que no es produeixen accessos no autoritzats.
		CBCS 6-3: Centralització i revisió de logs	Els logs de tots els sistemes es revisen periòdicament per a detectar anomalies i possibles riscos de seguretat del sistema. Es disposa de mecanismes per a la centralització dels logs d'auditoria, de manera que se'n facilite la revisió.
		CBCS 6-4: Monitoratge i correlació	L'entitat disposa d'un SIEM (<i>security information and event management</i>) o una eina d'anàlisi de logs per a realitzar correlació i anàlisi de logs.
CBCS 7 Còpia de seguretat de dades i sistemes	Utilitzar processos i eines per a realitzar la còpia de seguretat de la informació crítica amb una metodologia provada que permeti la recuperació de la informació en temps oportú.	CBCS 7-1: Realització de còpies de seguretat	L'entitat realitza còpies de seguretat automàtiques periòdicament de totes les dades i configuracions del sistema.
		CBCS 7-2: Realització de proves de recuperació	Es verifica la integritat de les còpies de seguretat realitzades de manera periòdica efectuant un procés de recuperació de dades que permeti comprovar que el procés de còpia de seguretat funciona adequadament.
		CBCS 7-3: Protecció de les còpies de seguretat	Les còpies de seguretat es protegeixen adequadament, per mitjà de controls de seguretat física o xifratge, mentre estan emmagatzemades o bé són transmeses a través de la xarxa.
CBCS 8 Compliment de legalitat	L'entitat compleix els requisits legals i reglamentaris que hi són aplicables.	CBCS 8-1: Compliment de l'ENS	L'entitat compleix els requeriments establits en l'ENS.
		CBCS 8-2: Compliment de la LOPD/RGPD	L'entitat compleix els requeriments establits en la LOPD/RGPD.
		CBCS 8-3: Compliment de la Llei 25/2013	L'entitat compleix els requeriments establits en la Llei 25/2013, de 27 de desembre.

3. Confiança en les auditories de l'ENS

Atés que els CBCS estan alineats amb l'ENS, quan la seua revisió es realitze en entitats que hagen passat l'auditoria de seguretat obligatòria establida en l'article 34 del Reial Decret 3/2010, pel qual s'aprova l'ENS, la revisió podrà basar-se, en la mesura que siga possible, en els resultats d'aquesta auditoria i determinades comprovacions podran donar-se per acomplides.

Per a depositar confiança en aquestes auditories externes de seguretat, hauran de complir els requisits legalment establits, com ara, entre altres, que les entitats certificadores estiguen acreditades i que consten en la secció "Entitats de certificació acreditades" del web del CCN (és necessari acreditar-les si es pretén certificar el compliment de l'ENS). Quan s'haja depositat confiança en aquestes auditories s'assenyalarà expressament en l'informe.

4. Avaluació dels resultats del treball

Els resultats del treball s'analitzen i avaluen a dos nivells: subcontrols i CBCS.

Subcontrols

Els CBCS són controls globals compostos per diversos controls detallats o subcontrols (tal com es pot veure en l'apartat 2 anterior), dels quals hem revisat el disseny i l'eficàcia operativa.

El treball d'auditoria consisteix bàsicament a avaluar cada subcontrol en funció dels resultats de les proves realitzades i les evidències obtingudes, o bé de la informació proporcionada en l'informe d'auditoria de l'ENS, si existeix i si hi confiem. Cada subcontrol s'avalua segons l'escala mostrada en el quadre següent:

Quadre 4. Avaluació dels subcontrols

Avaluació	Descripció
Control efectiu	<p>Cobreix al 100% l'objectiu de control i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El procediment està formalitzat (documentat i aprovat) i actualitzat. - El resultat de les proves realitzades per a verificar-ne la implementació i l'eficàcia operativa ha sigut satisfactori.
Control bastant efectiu	<p>A grans trets, compleix l'objectiu de control, si bé hi poden haver certs aspectes no coberts al 100%, i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se segueix un procediment formalitzat, encara que pot presentar aspectes de millora (detall, nivell d'actualització, nivell d'aprovació, etc.). - Les proves realitzades per a verificar la implementació són satisfactòries. - S'han detectat incompliments en les proves realitzades per a verificar l'eficàcia operativa, però no són ni significatius ni generalitzats.
Control poc efectiu	<p>Cobreix de forma molt limitada l'objectiu de control i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se segueix un procediment, encara que pot no estar formalitzat. - El resultat de les proves d'implementació i d'eficàcia no és satisfactori. <p>Cobreix a grans trets l'objectiu de control, però:</p> <ul style="list-style-type: none"> - No se segueix un procediment clar. - Les proves realitzades per a verificar la implementació o l'eficàcia operativa no són satisfactòries (s'han detectat incompliments significatius, encara que no estan generalitzats).
Control no efectiu o no implantat	<p>No cobreix l'objectiu de control.</p> <p>El disseny cobreix l'objectiu de control, però el resultat de la revisió realitzada posa de manifest que la implementació o l'eficàcia operativa del control no són satisfactòries (s'han detectat incompliments significatius i generalitzats).</p>

Nivell de maduresa dels CBCS

Per a determinar la situació global de cada control bàsic de ciberseguretat hem utilitzat el model de nivell de maduresa dels processos de control d'acord amb el que s'estableix en la GPF-OCEX 5313, que al seu torn està basada en la guia de seguretat CCN-STIC 804 del Centre Criptològic Nacional, usant una escala, tal com es resumeix en el quadre següent.

Quadre 5. Nivells de maduresa

Nivell	Índex	Descripció
N0 Inexistent	0	El CBCS no s'està aplicant en aquest moment.
N1 Inicial / ad hoc	10	El procés existeix, però no es gestiona. L'enfocament general de gestió no és organitzat. <i>L'organització no proporciona un entorn estable. L'èxit o fracàs del procés depèn de la competència i bona voluntat de les persones i és difícil preveure la reacció davant una situació d'emergència. En aquest cas, les organitzacions excedeixen amb freqüència pressupostos i temps de resposta. L'èxit del nivell 1 depèn de tindre personal d'alta qualitat.</i>
N2 Repetible, però intuïtiu	50	Els processos segueixen una pauta regular quan determinats procediments es realitzen per diferents persones. No hi ha procediments escrits ni activitats formatives. <i>L'eficàcia del procés depèn de la bona sort i de la bona voluntat de les persones. Hi ha un mínim de planificació que proporciona una pauta a seguir quan es repeteixen les mateixes circumstàncies. És impredecible el resultat si es donen circumstàncies noves. Encara hi ha un risc significatiu d'excedir les estimacions de cost i temps.</i>
N3 Procés definit	80	Els processos estan estandarditzats, documentats i comunicats amb accions formatives. <i>Es disposa d'un catàleg de processos que es manté actualitzat. Aquests garanteixen la consistència de les actuacions entre les diferents parts de l'organització, que adapten els seus processos particulars al procés general. Hi ha normativa establida i procediments per a garantir la reacció professional davant dels incidents. S'exerceix un manteniment regular. Les oportunitats de sobreviure són altes, encara que sempre queda el factor d'allò desconegut (o no planificat). L'èxit és més que bona sort: es mereix. Una diferència important entre el nivell 2 i el nivell 3 és la coordinació entre departaments i projectes, coordinació que no existeix en el nivell 2, i que es gestiona en el nivell 3.</i>
N4 Gestionat i mesurable	90	La direcció controla i mesura l'acompliment dels procediments i adopta mesures correctores quan es requereix. <i>Es disposa d'un sistema de mesures i mètriques per a conèixer l'acompliment (eficàcia i eficiència) dels processos. La direcció és capaç d'establir objectius qualitatius i disposa de mitjans per a valorar si s'han aconseguit els objectius i en quina mesura. En el nivell 4 de maduresa, el funcionament dels processos està sota control amb tècniques estadístiques i quantitatives. La confiança està quantificada, mentre que en el nivell 3 la confiança era solament qualitativa.</i>
N5 Optimitzat	100	Se segueixen bones pràctiques en un cicle de millora contínua. <i>El nivell 5 de maduresa se centra en la millora contínua dels processos amb millores tecnològiques incrementals i innovadores. S'estableixen objectius quantitius de millora, es revisen contínuament per a reflectir els canvis en els objectius de negoci i s'utilitzen com a indicadors en la gestió de la millora dels processos. En aquest nivell l'organització és capaç de millorar l'acompliment dels sistemes sobre la base d'una millora contínua dels processos basada en els resultats de les mesures i indicadors.</i>

L'avaluació que realitzem sobre el nivell de maduresa no s'ha basat únicament en els processos teòrics o en els procediments aprovats, sinó també en la verificació de la seua aplicació pràctica.

Per a avaluar el nivell de maduresa de cada CBCS s'han tingut en compte els resultats obtinguts en la revisió dels subcontrols que el formen i considerant la ponderació o importància relativa que els assignem per al compliment de l'objectiu de control del CBCS.

Aquest model proporciona una base sòlida per a formar-se una idea general de la situació en l'entitat revisada dels controls de ciberseguretat i el compliment de la legalitat en aquesta matèria. També permet comparar resultats entre diferents ens i entre diferents períodes.

5. Nivell de maduresa mínim requerit en funció de la categoria dels sistemes d'informació auditats

Als sistemes de les tecnologies de la informació i la comunicació dels organismes del sector públic obligats al compliment de l'ENS s'assigna una categoria en funció de la valoració de l'impacte que tindria sobre l'organització un incident que afectara la seguretat de la informació o dels sistemes, amb repercussió en la capacitat organitzativa per a:

- a) Aconseguir els seus objectius.
- b) Protegir els actius al seu càrrec.
- c) Complir les seues obligacions diàries de servei.
- d) Respectar la legalitat vigent.
- e) Respectar els drets de les persones.

La categoria d'un sistema és aplicable a tots els sistemes utilitzats per a la prestació dels serveis de l'administració electrònica i suport del procediment administratiu general d'un ens.

A fi de poder determinar l'impacte que tindria sobre l'organització un incident que afectara la seguretat de la informació o dels sistemes, i de poder establir la categoria del sistema, cal tindre en compte les cinc dimensions de la seguretat:

- Confidencialitat. És la propietat de la informació per la qual es garanteix que està accessible únicament a personal autoritzat a accedir a aquesta informació.
- Integritat. És la propietat de la informació per la qual es garanteix l'exactitud de les dades transportades o emmagatzemades, i s'assegura que no se n'ha produït l'alteració, pèrdua o destrucció, tant de manera accidental com intencionada, per errors de programari o maquinari o per condicions mediambientals.

- Disponibilitat. És tracta de la capacitat d'un servei, un sistema o una informació de ser accessible i utilitzable pels usuaris o processos autoritzats quan ho requerisquen.
- Autenticitat. És la propietat o característica consistent en el fet que una entitat és la que diu ser o bé que garanteix la font de la qual procedeixen les dades.
- Traçabilitat. És la propietat o característica consistent en el fet que les actuacions d'una entitat poden ser imputades exclusivament a aquesta entitat.

Una informació o un servei es poden veure afectats en una o més de les seues dimensions de seguretat. Cada dimensió de seguretat afectada s'adscriu a un dels nivells següents: baix, mitjà o alt.

Tenint en compte això, es defineixen tres categories de sistemes d'informació:

- a) Un sistema d'informació serà de categoria alta si alguna de les seues dimensions de seguretat aconseguix el nivell alt.
- b) Un sistema d'informació serà de categoria mitjana si alguna de les seues dimensions de seguretat aconseguix el nivell mitjà, i cap aconseguix un nivell superior.
- c) Un sistema d'informació serà de categoria bàsica si alguna de les seues dimensions de seguretat aconseguix el nivell baix, i cap aconseguix un nivell superior.

La categoria d'un sistema d'informació, en matèria de seguretat, modula l'equilibri entre la importància de la informació que maneja, dels serveis que presta i l'esforç de seguretat requerit, en funció dels riscos als quals està exposat, amb el criteri del principi de proporcionalitat.

D'acord amb la categoria de cada sistema, els nivells mínims d'exigència o de maduresa requerits són:⁶

Categoria del sistema	Nivell mínim d'exigència/maduresa requerit
Bàsica	N2 - Reproduïble, però intuïtiu (50%)
Mitjana	N3 - Procés definit (80%)
Alta	N4 - Gestionat i mesurable (90%)

⁶ Informe nacional de l'estat de seguretat dels sistemes de les tecnologies de la informació i la comunicació de 2018, apartat 3.1. En els diferents perfils s'avaluen els controls per mitjà d'un nivell d'exigència, també conegut com a *nivell de maduresa*, i es fixa el nivell mínim d'exigència requerit.

Els sistemes auditats en aquest informe estan classificats com de categoria mitjana.

Per tant, hem analitzat si els resultats obtinguts d'acord amb el model de nivell de maduresa arriben al nivell mínim d'exigència requerit en l'ENS, que en aquest cas és N3, *procés definit*, i un índex de maduresa del 80%.

6. Indicadors globals

Als efectes de l'ENS, la guia CCN-STIC-824 preveu una sèrie d'indicadors agregats capaços d'aportar informació resumida sobre l'estat de la seguretat en els organismes públics. Aquests indicadors s'han adaptat per a aplicar-los als CBCS, ja que permeten dur a terme tant un resum de l'estat de les mesures de seguretat de cada ajuntament als efectes de l'ENS com dels CBCS:

- L'índex de maduresa sintetitza, en tant per cent, el nivell de maduresa aconseguït per un organisme respecte del conjunt de CBCS.
- L'índex de compliment analitza igualment el nivell de maduresa aconseguït, però en relació amb l'exigència aplicable en cada cas, tenint en compte la categoria del sistema. És a dir, compara l'índex de maduresa amb el nivell mínim exigït per a aquesta categoria en l'ENS, que en aquesta auditoria és N3 (80%) per a tots els casos.

TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

Prèviament al tràmit d'al·legacions i segons el que preveu la secció 1220 del *Manual de fiscalització* d'aquesta Sindicatura, l'esborrany previ de l'Informe d'auditoria es va discutir amb els tècnics responsables de l'àrea de sistemes d'informació de l'Ajuntament de Vila-real per al seu coneixement i per tal que, si era cas, hi efectuaren les observacions que estimaren pertinents.

Posteriorment, en compliment de l'article 16 de la Llei de la Generalitat Valenciana 6/1985, d'11 de maig, de Sindicatura de Comptes, d'acord amb la redacció que en fa la Llei de la Generalitat Valenciana 16/2017, de 10 de novembre, i de l'article 55.1.c del Reglament de Règim Interior de la Sindicatura de Comptes, així com de l'Acord del Consell d'aquesta institució pel qual va tindre coneixement de l'esborrany de l'Informe d'auditoria corresponent a l'exercici 2020, aquest es va trametre al comptedant per tal que, en el termini concedit, hi formulara al·legacions.

Transcorregut el termini esmentat, no s'han rebut al·legacions.

APROVACIÓ DE L'INFORME

En compliment de l'article 19.j de la Llei de la Generalitat Valenciana 6/1985, d'11 de maig, de Sindicatura de Comptes, d'acord amb la redacció que en fa la Llei de la Generalitat Valenciana 16/2017, de 10 de novembre, i de l'article 55.1.h del seu Reglament de Règim Interior i del Programa Anual d'Actuació de 2020 d'aquesta institució, el Consell de la Sindicatura de Comptes, en la reunió del dia 9 de juliol de 2020, va aprovar aquest informe d'auditoria.